Otroška pisma

Pismo XIX. Ljubljana, v februarju 1924.

E. Š.

Skušnji pojm materije.

Da je pojm materije le abstrakcija, nekaj tako metafizičnega, kakor je pojm duha, to je filozofija že davno pred Kantom dognala. Ta ni nam treba biti filozof, da spoznamo to priprosto resnico.

Če zremo na svet z notranjega /subjektivnega/ stališča, ga doznavamo kot množino utisov na čutnice, z drugimi besedami, zavedamo se sveta kot množino občutkov. Občutki pa niso nič drugega, kakor stanja zavesti.

Če zremo na svet z zunanjega

/: objektivnega :/ stališča, če ga dualiziramo v fizikalično-kemičnem smislu, pridemo do atomov, elektronov i.t.d. ki so vsi v bistvu razni načini gibanja. Gibanje pa ni nič drugega kot energija.

Okadva tedaj, znanstvenik in psiholog negirata materijo in stavita na njeno mesto energijo oziroma zavest.

Tudi okultizem, kot razširjena in poglobljena znanost negira materijo v smislu materijalista, ki si predstavlja svet sestavljen iz neke plinaste mase. Priznava pa materijo v drugem smislu; njegova teorija o materiji je tako globoka in interesantna, da jo more občudovati tudi oni, kogar okultizem sicer ni simpatičen.

Okultizem pravi, da svet, katerega vidimo in se zavedamo, ni materija, ampak nasprotno: pomanjkanje materije. Okultist soglaša z znanstvenikom, ki trdi, da je vidni

svet le razsežena energija, pristavlja pa, da je ta energija izlivajoče se življenje Besede, ali Logosa.

Okultist-videc [x]), ki je z astralnim vidom študiral atome, pravi, da so sestavljeni iz neizrečno malih mehurčkov. Ti mehurčki so absolutno prazni, tudi nimajo kožice, kakor n. pr. mehurčki iz mila. Primerjati bi se dali še najprej vodnim mehurčkom, ki tudi nimajo lastne površine, marveč jim daje obdajajoča voda površino. V kipu, ko pridejo iz vode, se razpočijo.

Vprašati se moramo, kje se ti mehurčki, iz katerih sestajajo atomi in elektroni, nahajajo, kdo jim daje površino, kdo jih drži vkup, da se ne razpočijo?

To je okultna materija, „materija prima" srednjeveških alkemistov, prakriti indijskih filozofov. V gotovem smislu odgovarja hipotetični eter znanstvenikov tej okultni materiji. Ker je nevidna in neučutna, se je imenovala

x) gl. Der Äther im Weltenraume /: Besant u. Leadbeater :/

tudi velika praznota ali „prostor". Zato je imenuje jejo moderne okultiste tudi „kozlon", t.j. praznota. Seveda je praznota le navidezna, le iz stališča naših čutov. Faktično pa je neizmerno gostejša, kakor najgostejše in specifično najtežje elemente, če vzamemo platin kot najtežjo in najgostejšo prvino, je kozlon petdeset tisoč milijonov gostejši. Ta gostota je popolnoma drugačna od gostote naših prvin in se ne da v ničemur primerjati. Kar določa gostoto naših prvin je medsebojna oddaljenost atomov. Čim bližje so si atomi, tem gostejša je prvina, vendar so si atomi naše najgostejše prvine platin, tako oddaljeni, da se vidijo kakor pajčevina, ki visi v zraku. Kozlon pa je homogen, ni modificiran, in najboljši okultist-videc si noge! dognati delcev iz katerih bi kozlon obstojal, niegdem ko vidi atome kovin ali rudnin tako daleč vsakšebi kakor vidimo mi kužice, raztresene po dolini ali slojimo vrh griba.

Nastane drugo vprašanje, namreč, kako je mogoče, da se v tako gostem mediju gibljemo, da moremo živeti?

To se imamo zahvaliti posebni lastnosti kojlona in to je njegova brezprimerna elastičnost. Najbolj elastična tvarina je kavčuk; če prodremo ploščo iz kavčuka z ostro iglo, se luknica, ki nastane, takoj za iglo sklene in zgine. Tako je tudi s kojlonom. Mi ga ne prodiramo kot celota, marveč kot posamezni delci; posamezni atomi, iz katerih sestoja naše telo, so kakor ost šivanke ki gre skozi kojlon. Ta se v svoji elastičnosti uda umakne ali stisne, napravi atomu prostor in se hipno zopet raztegne za atomom. Kakor se gibljemo kot celota v zraku, ki nas povsod obdaja, ne da bi ga čutili (: razun če je veter :) isto velja tudi za atome, ki se z lahkoto gibljejo v kojlonu. Mi gremo skozi kojlon, kakor gre astralno bitje skozi skalno steno in se ne more reči ali

prodira skala astralno telo, ali astralna forma skalo.

Mi se ne zavedamo kojlon-a, ker je popolnoma različen, drugoversten od nas. Mi smo moč in življenje Besede in le to doznavamo in moremo doznavati, kar prihaja iz nje, namreč moč in življenje.

Kaj pa da je ta kojlon, ali materija prima v svojem bistvu, tega tudi najbistrejši okultisti niso mogli dognati. Pomniti moramo, da okultizem ni vsega veden, ampak je veda, ki napreduje in se poglablja neprestano, a ima tudi svoje meje. Ta meja je ravno kojlon. Okultizem je spoznal njegovo prisotnost in nekatere njegove lastnosti, a v njegovo bistvo ne more prodreti. Mogoče je ta kojlon tudi moč in življenje Logosa drugega večjega univerza, kakor je naš. Logosa, katerega bomo mogoče spoznali, ko se združimo z našim Logosom! - Toda vse to so vprašanja, so skrivnosti, ki presegajo daleko moč našega intelekta in so le temne težke slutnje.

Zeleni listi.

M. Collins

/: Iz angleščine :/

Vrata so zaprta in železni zapah dvigniti, je težavno; toda to je le navidezno. Sprememba pride, videz s. zgodi. Ustajenje je gotovo, zeleni lističi poženo.

Pomni, da je nadnarava tako negotova in neizprosna, kakor narava, z... anje zakone višjega, moremo razumeti le potem, če, ure učavamo zakone nižjega.

Kakor se solnci zopet vrne v svoje lepe i, tako se vrne nebeška toplota in prinese čudežen: najlepše kar je.

Vsled muke otrpne srce. Prestrašeno je, skrb, očitki, pekoča vest in sram trga zelene liste raz njega, jih razmeša in pokrira z gnusobo. Zdi se, da sta mladost in nesreča za

vedno preminula. Kdor si je, v tem trpljenju obupajoč, iztrgal srce in se udaja sovraštvu, ta mora duhovno umreti: drevo odmre, če preseka ono del, skozi katerega gre oživljajoči sok.

Zakaj naj bi te izdajstvo, nesramnost in norost drugih privedlo do obupa? Na vse to se pozabi in vse to mine, kakor mnejo oni, ki so vse storili, ko umrjejo in se jih položi v grob iz katerega ne vstanejo nikdar več. Duša Gibezni pa ostane večna, možno da sprí, toda umreti ne more.

Vsi moramo umreti. Izguba umrlega prijatelja je najtežja izguba, ki nas zadeti more. Toda počakaj! Nad spominom umrlega prijatelja pogosto rečeš kakor: nad njegovim grobom, in prideš čas, ko ti bo novi prijatelj držal za roko in govoril o njem, in njegove besede in misli bodo zgostile rečenje

ne pusti nikdar, da srce otrpne in

otemni, kar je razno: Zakliva, zapuščeni prostor

da kmalu zopet ozelene, kakor hitro posije mrzlo solnce. Kajti ljudje, ki so sveti in člani bratovščine ljubezni, ljubijo vedno; ljubijo vedno iz nova, tudi če jim smrt /: ali izdajstvo, obrekovanje, kar je edina prava smrt :/ prinaša vedno znova zimo. Moč ljubezni je v njih, ki zaspi le za kratek čas, dokler ne mine mrzli pritok. Potem se zopet vzbudi v triumfu, kakor narava spomladi in krepko požene zelene lističe, tako sveže, tako nežne in zlomljive, da se jih vsak hip lahko utrga in stre, in vendar tako nepremagljive v svojem življenju in lepoti.

Ti zeleni listi, - vstajenje in krasota srca, - te strasti in čustvovanja občutkov, lahko trajajo ljudi do vročice, in od vročice do blaznosti. Toda to samo radi tega, ker so ljudje slepi in ne vedo, da je mogoče narediti iz človeka nebeško bitje. Oni se ne zavedajo, da se da spremeniti vsaka kapljа krvi v človeškem telesu v kamen v svetišču Božanstva.

Kako se naj to zgodi? S tem, da jo upo-
rabljamo in spreminjamo. Vsaka moč, vsaka
strast je človeška last z božjim namenom, in
ič človek katerikoli del svoje narave zatira
ali zanemarja, se pregreši zoper samega sebe.

Spremeni vsa čustva v moč, vse življenje
v misel.

Svojemu razpoloženju daj gotovo smer.

Srčico spremeni v moč.

Blaznost spremeni v zaupanje v Boga!

Duša.

Najvažnejša svetovna prikazen, ki
je priključena vsakemu bitju neposredno in o
kateri se toliko govori, malokdo pa o njej
kaj več – je duša.

Kdo nas bolje pouči o njej, kakor
ravno sistem Vedante?

Dolžnost naša je: spoznati njeno delovanje ter vedeti za njen namen, ki je odrešenje ali samospoznanje.

Vesoljstvo sestoji iz dveh faktorjev: iz anorganske narave ter iz organske, katero oživljajo duše. Oba ta dela sta pa nedeljena vesoljna energija, na eni strani latentna, na drugi zavedna, uživajoča in delavna!

Iz tega je nastalo tudi dvojno psihološko naziranje: ezoterično ali višje ki uči, da je vsaka duša celota, nedeljena vesoljna energija, Enota ali Bog ter drugo naziranje: ekzoterično, nižje ali teologično, ki uči, da vesoljstvo sestoji iz množice stvarstva.

Materijalisti trdijo in so popolnoma uverjeni, da duše ni, da višjega Jaza ni, da razen materije ki sestoji iz prvin zemlje, ognja, vode, zraka in etra, ne obstoja ničesar na svetu. Oni trdijo dalje, da vse duhovne moči nastajajo iz materije in ne materija iz duhovnih. Tak človek je /no nyih te tele

ki se je pridobilo duhovnost. Tudi trdijo, ako je duša, da ona ne more preživeti materijalnega telesa. Pri njih je samo telo „Jaz" ali duša, radi česar ne more duša dlje živeti kakor telo samo, i. t. d. Enako se vrši tudi s kvalitetami duše kakor dih, gibanje, duh, spomin i. t. d., katere smatrajo materijalisti za telesne dele.

Na zgoraj nje trditve moramo odgovoriti, da Jaz mora obstojati še onstran telesa, kajti Jaz nima svoje bitnosti v bitnosti telesa.

Ako radi tega trdijo materijalisti, da obstojijo kvalitete Jaza toliko časa, dokler telo, in da so radi tega one deli kvalitete telesa - je napačno, kajti one kvalitete tudi ne obstojajo več ko še telo obstoja, iz česar sklepamo, da niso one kvalitete deli telesa, temveč so bistveno različne od njih.

/: Pride še. :/

Izdaja „Teozofska družba v Ljubljani."
Tajništvo: Rimska c. št. 18/I.